

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

ŁÓDZKI
BUDŻET *2021/22*
OBYWATELSKI

ŁÓDZIANIE WYBRALI

Ja
ŁÓDŹ
Mam SERCE DLA ŁÓDZI

BUDŻET OBYWATELSKI NA 2022 ROK **strona 10**

AKTUALNOŚCI

BURZA
WIADUKT
UL. PRZYBYSZEWSKIEGO

strona 2

AKTUALNOŚCI

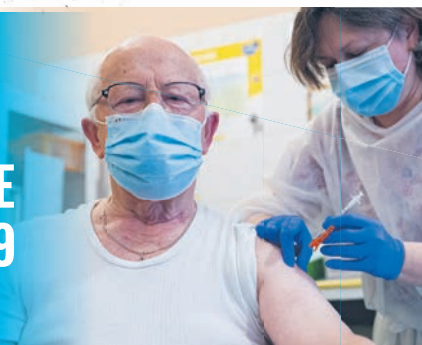
„POLSKI ŁAD“
– SKUTKI
DLA ŁÓDZI

strona 3

ZDROWIE

TRZECIE
SZCZEPNIENIE
NA COVID-19

strona 11

KRZYŻÓWKA + SUDOKU

CHWILA RELAKSU
DLA KAŻDEGO

strona 12-13

REKLAMA

Szczegóły rekrutacji na stronie internetowej www.strazmiejska.lodz.pl w zakładce „Praca”

ZBURZĄ, BY ODBUDOWAĆ

WIADUKT UL. PRZYBYSZEWSKIEGO CZĘŚCIOWO ZAMKNIĘTY

Rozpoczynają się prace rozbiórkowe wiaduktu ul. Przybyszewskiego, który musi zostać zbudowany na nowo, by nadal zapewniać łodzianom bezpieczny przejazd.

Dzisiaj zamknięto dla ruchu jego północną estakadę oraz przejazd pod nią ul. Niciarnianą i ul. Papierniczą. Ruch po ul. Przybyszewskiego możliwy jest tylko w stronę Widzewa. Jadąc w przeciwnym kierunku, trzeba skorzystać z dojazdu trasą W-Z lub

ul. Dąbrowskiego. Po wiadukcie bez zmian kursują tramwaje, ale nie zatrzymują się na tamtejszym przystanku.

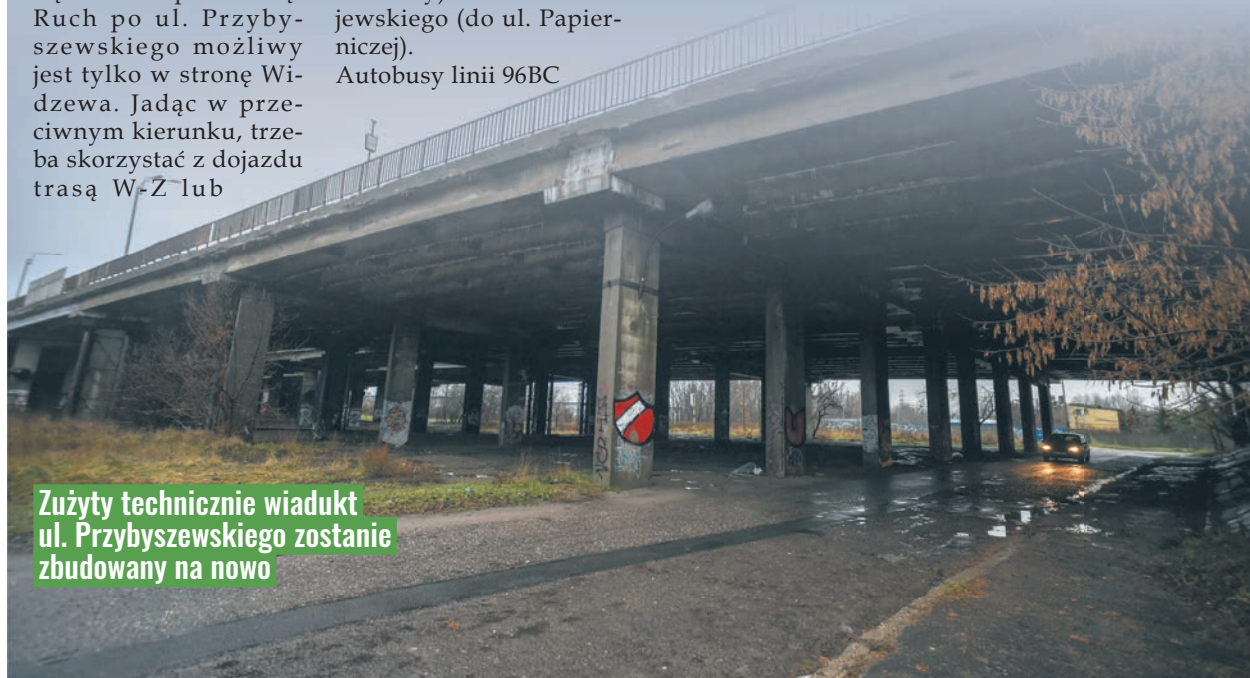
Zamknięte zostały także przejazdy pod wiaduktem: ul. Niciarnianą (wjazd na nią będzie możliwy po łączniku, który stanie się dwukierunkowy) oraz ul. Maciejewskiego (do ul. Papierniczej).

Autobusy linii 96BC

i N5AB pozostały na swoich trasach. Zmieniła się natomiast trasa linii 64A, która ul. Lodową jedzie prosto do ul. Papierniczej i kończy swoją trasę na dawnej pętli u zbiegu ul. Papierniczej z Lodową, na tyłach pętli tramwajowej przy cmentarzu Zarzew.

Po rozbiórce i odbudowie północnej estakady to samo czeka wiadukt tramwajowy i nitkę drogową w stronę Widzewa. Realizacja całej inwestycji ma zakończyć się w drugiej połowie 2023 r. Jej koszt to 87 mln zł.

(pj)

Zużyty technicznie wiadukt ul. Przybyszewskiego zostanie zbudowany na nowo

Po Miejskim Centrum Medycznym Widzew pracownię tomograficzną zyska też MCM Górna

ZDROWIE

BĘDZIE TOMOGRAF NA GÓRNEJ

W przychodni Miejskiego Centrum Medycznego Górna przy ul. Tatrzańkiej 109 powstanie pracownia tomografii komputerowej. Będzie w stanie przyjąć nawet 80 pacjentów dziennie. Ma zacząć działać do marca 2022 r.

- Pracownia została usytu-

owana na parterze i jak cały nasz budynek, będzie spełniać wszystkie wymagania osób niepełnosprawnych - mówi Żaneta Iwańczyk, dyrektor MCM Górna. - Pacjentów będzie przyjmować na podstawie skierowań od lekarzy specjalistów, w ramach kontraktu zawartego z Narodowym

Funduszem Zdrowia, a więc bezpłatnie dla tych, którzy takiego badania potrzebują. Za przygotowanie pomieszczeń i uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń odpowiada firma WizjaMED, ta sama, która dwa lata temu podobną pracownię tomograficzną uruchomiła Miejskim Centrum Medycznym

Widzew przy al. Piłsudskiego 157. Tam również badania wykonywane są darmowo, w ramach kontraktu z NFZ. Korzystać z nich mogą nie tylko pacjenci tej placówki, ale także inni potrzebujący specjalistycznej diagnostyki.

(pj)

CIEMNA STRONA MIASTA

NA SYGNALE

WPADŁ Z „LEWYM” TYTONIEM

Kara do 3 lat pozbawienia wolności oraz wysoka grzywna grożą 25-letniemu obywatelowi Armenii, u którego łódzcy policjanci ujawnili sporą kontrabandę.

Ormianin wpadł dzięki policyjnej intuicji. 12 listopada po godzinie 8.00 funkcjonariusze z Wydziału do Walki z Przestępczością Gospodarczą i Korupcją jadący ul. Zgierską zauważyli młodego mężczyznę, który zajęty był wyjmowaniem różnej wielkości pakunków z zaparkowanej mazdy. Zwrócił uwagę

policjantów nerwowym zachowaniem. Kierując się przeczuciem, mundurowi postanowili go sprawdzić. Przeszukanie samochodu zaowocowało odkryciem worków i pudeł z tytoniem (łącznie 25 kg) oraz 3200 sztuk gotowych papierosów bez akcyzy. Uszczuplenie podatku akcyzowego na szkodę Skarbu Państwa wyniosło blisko 30 tys. zł.

Po sprawdzeniu w policyjnym systemie wyszło na jaw, że Ormianin był już notowany za podobne przestępstwo. Mężczyzna usłyszał zarzut posiadania wyrobów tytoniowych bez polskich znaków akcyzy.

(pj)

NIM ŚCISNĄ MROZY

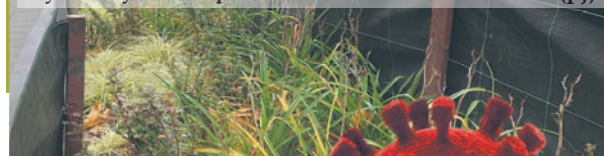
MIEJSKA ZIELEŃ GOTOWA NA ZIMĘ

W Łodzi rozpoczęły się przygotowania zieleni miejskiej do zimy. Wiele gatunków roślin, zwłaszcza tych mniej odpornych na mróz i przymrozki, wymaga zabezpieczenia.

- Wzdłuż pasów drogowych kładziemy maty, które zapewnią roślinom ochronę przed błotem pośniegowym i solanką. Zabiegi ochronne prowadzimy przy ulicach Zachodniej, Wschodniej, Kilińskiego, Sienkiewicza i Próchnika. Podobnie jak w roku ubiegłym, wiążemy trawy w snopki, co

chroni je przed przemarzaniem - mówi Małgorzata Kryżińska, dyrektor Zarządu Zieleni Miejskiej. Trwają też prace pielęgnacyjne w nowych ogródkach zrewitalizowanych kamienic przy ulicy Włokienniczej, Wschodniej, Piotrkowskiej i Kilińskiego, gdzie porządkowane są zasadzone w tym roku pnącza i krzewy. Przygotowywane na nadejście zimy są też ogrody przy pałacu braci Steinertów oraz przy pałacu Poznańskiego, siedzibie Muzeum Miasta Łodzi.

(pj)

COVID-19
LICZBA ZAKAŻEŃ

KRAJ:
16 590

WOJ. ŁÓDZKIE:
1001

PODWYŻKI

Kto zapłaci za „Polski Ład”?

FOTENWATO ELEMENTS

Prąd droższy prawie dwukrotnie, litr benzyny za 6 zł i dwucyfrowa inflacja w przyszłym roku. Do tego 300 mln złotych mniej w budżecie miasta przez „Polski Ład”. Kto za to zapłaci?

Droższe bilety MPK i wyższe czynsze. Więcej za wstęp na basen czy wyjście do teatru. Większe opłaty za żłobki i opiekę nad seniorami. Poznaliśmy projekt przyszłorocznego budżetu miasta.

– Przyszłoroczne przychody będą po raz pierwszy mniejsze od tych, jakie miasto miało rok wcześniej. Dlaczego? Rząd przekazuje miastu mniej pieniędzy z podatków, a jednocześnie wszystko drożeje. W kasie miasta zabraknie w sumie prawie pół miliarda złotych – mówi Krzysztof Mączkowski, skarbnik miasta.

– Żeby sfinansować „Polski Ład”, czyli jednym dać, innym trzeba zabrać. Dla nas oznacza to 300 milionów złotych mniej. Efektem Polskiego Ładu jest też szalejąca inflacja, drożący prąd, wyższe ceny paliw i rosnące oczekiwania płacowe – wszystko to ma wpływ na wzrost kosztu usług miejskich. Żeby móc je dalej prowadzić, musimy, niestety, podnieść ich ceny. Przez lata w wielu obszarach utrzymywaliśmy niezmienione ceny. Niestety tym razem obciążony przez „Polski Ład” budżet miasta nie wytrzyma tego wzrostu kosztów – mówi Wojciech Rosicki, sekretarz miasta. Od 1 stycznia o 10 proc. wzrosną opłaty za żłobki i jak zapowiada magistrat, nie jest to

ostatnia podwyżka. Koszt utrzymania domów pomocy społecznej wzrośnie o 6 mln zł. Od 1 kwietnia nawet o 30 proc. wzrośnie czynsz w mieszkaniach komunalnych. O 15 proc. więcej trzeba będzie zapłacić za wstęp na basen, za wynajem hal sportowych i boisk.

– O minimum jedną trzecią powinny wzrosnąć ceny biletów MPK, żeby pokryć koszty wzrostu cen paliw, prądu, inflacji i wynagrodzeń. Szczegółową taryfę przedstawimy niebawem – zapowiada sekretarz miasta.

AHa

WYKONANE, BĘDĄCE W TRAKCIE I PLANOWANE

Remonty na Księżym Młynie

Nie zwalnia tempo rewitalizacji Księżego Młyna, który do 2023 r. zostanie odnowiony w niemal stu procentach. Łącznie odnowionych ma być 47 budynków różnorodnego przeznaczenia oraz tereny zielone wokół nich.

Będzie jak było

Obecnie na zabytkowym osiedlu toczą się prace przy przebudowie jego głównej alei, ulicy Księży Młyn, której przywrócony zostanie oryginalny historyczny wygląd. Nowy pieszy trakt zostanie poprowadzony środkiem lipowej alei, czyli w pasie obecnie istniejącego trawnika – tak było przed laty. Żwirowy szlak o szerokości 4,5 m po bokach zamykać będą żeliwne barierki z niskimi przesłami, które będą oddzielać drogę dla pieszych od jezdnii dla pojazdów poprowadzoną wzdłuż budynków. Przy nich powstaną pasy niskiej zieleni, która uzupełni i wzbogaci kolorem ten pasaż.

Kończą się kolejne remonty

– Niedawno zakończył się generalny remont budynku przy ul. Księży Młyn 5. Już za kilka dni zaczną wprowadzać się tam dawni mieszkańcy. Jeszcze w tym tygodniu zakończą się prace w domu pod

nume-
rem 3,

a do końca roku przewidujemy zakończenie robót pod numerem 9. Powstanie w nich 29 mieszkań komunalnych oraz pracownia dla artystów – mówi Agnieszka Kowalewska-Wójcik, dyrektor Zarządu Inwestycji Miejskich.

W kolejce do przebudowy

W przygotowaniu są kolejne inwestycje. W najbliższych dniach ZIM ogłosi przetarg na przebudowę ul. Fabrycznej, od ul. Przędzalnianej do ul. Magazynowej. Niedawno zawarto umowę z wykonawcą remontów następnych czterech budynków

przy ul. Przędzalnianej 59, 61, 63 i 67. Ich całkowita modernizacja, prowadzona pod okiem konserwatora zabytków, jak zresztą wszędzie na tym osiedlu, powinna zakończyć się w pierwszej połowie 2022 roku. Harmonogram zakłada, że w następnej kolejności remonto-

wanych będzie 7 dawnych famał Księżego Młyna będących własnością wspólnot mieszkańców (udało się włączyć je do programu gminnej rewitalizacji).

– Księży Młyn to perła pośród wszystkich naszych projektów rewitalizacyjnych. Remontujemy od

dachu po piwnice. Odnowiamy elewacje, przebudowujemy wnętrza, wymieniamy instalacje. Porządkujemy teren przed budynkami, tworząc przyjazną, zieloną przestrzeń do sąsiedzkich spotkań – dodaje Justyna Krakowiak z ZIM. (pj)

Do wyremontowanego domu przy ul. Księży Młyn 5 wkrótce wrócą lokatorzy

Porośnięta lipami główna aleja Księżego Młyna jest przywracana do pierwotnego wyglądu

FOTODZI

SZMARAGDOWA RIWIERA

Będzie nowa plaża w Arturówku

Łodzianie zdecydowali: kąpielisko w lesie Łągiewnickim ma się zmienić. Będzie większa plaża, leżaki oraz alejki.

W Arturówku uwija się ekipa budowlana. Widać już nową alejkę przystosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, która pozwoli dotrzeć nad sam brzeg stawu. Na plaży zostanie wymieniony cały piasek, a ona sama ma być powiększona. Będzie też nowe stanowisko dla ratowników, aby łodzianie mogli bezpiecznie korzy-

stać z kąpieliska, oraz nowe ławki.

„Smaragdowa Riwiera”, bo tak się ten projekt nazywa, to inicjatywa łodzian, którzy wybrali go do realizacji w Budżecie Obywatelskim. Zagłosowało na niego ponad 4 tysiące osób.

Inwestycja obejmuje także montaż leżaków plażowych oraz nową aranżację terenów zielonych. Prace rozpoczęły się jesienią, po sezonie plażowym, a kąpielisko w nowym wydaniu będzie gotowe na najbliższe lato.

rd

FOT.LODZ.PL

REWITALIZACJA

Nowy remont przy ul. Sienkiewicza

Rozpoczął się generalny remont kamienicy przy ul. Sienkiewicza 22, która do końca 2022 r. zostanie gruntownie odnowiona w ramach gminnego programu rewitalizacji.

Były mieszkania, będą usługi

Kamienica zmieni swą funkcjonalność. Z domu mieszkalnego stanie się budynkiem biurowym, w którym dzięki remontowi powstanie trzydzieści siedem lokali biurowych, pięć lokali dla przedsiębiorców

oraz Centrum Aktywności Lokalnej.

Prace rozpoczęły się od rozbiórek, które obejmują drewniane budynki gospodarcze w podwórzu oraz część jednej z oficyn. Kapitalny remont obejmuje wymianę całej konstrukcji budynku i dachów. Wymienione zostaną stropy, stolarka oraz instalacje wewnętrzne. Zmieniony będzie układ pomieszczeń. Budynek frontowy zostanie podwyższony nową nadbudową, fasadzie przy-

wrócone zostaną detale architektoniczne.

Zielone podwórko

Dziedziniec kamienicy za zielenią kłomby z magnoliami. Obok kwitnąc będą też blisko tysiąc krzewów róż, miskantów, różaneczników i krzewuszek. Ściany budynków porosną pnączami. Będzie parking dla rowerów, nowe ławki, kosze na śmieci i pergole obrosnięte pnączami.

Wartość inwestycji to 20,8 mln zł. (pj)

FOT.MAT. PRAS.

REWITALIZACJA

Zobacz lokale na wynajem przy ul. Włókienniczej

W wyremontowanych kamienicach przy ul. Włókienniczej powstało wiele lokali użytkowych. Zainteresowani najmem mogą je obejrzeć w najbliższy piątek podczas „Domówki”.

Ulica Włókiennicza zmienia się cała. Kolejne kamienice odzyskują blask po remoncie, a ich fasady zdobią nowe detale architektoniczne. Trwa też przebudowa samej ulicy, która zamieni się w woonef z rzędem drzew.

Między ul. Włókienniczą a ul. Jaracza powstał nowy pasaż, a na nim nowa atrakcja dla dzieci – kolorowy plac zabaw. Perłą rewitalizacji tego miej-

scą będzie gmach przy ul. Włókienniczej 11 – dom Hilarego Majewskiego, architekta miasta z XIX wieku.

W odnowionych kamienicach powstają nie tylko komfortowe mieszkania komunalne, ale także świetlice, w których najmłodszy będą mogli spędzać wolny czas. W parterach natomiast powstało wiele lokali użytkowych na wynajem. – Chcemy, aby ulica Włókiennicza zmieniła się w twórcze miejsce z arty-

stycz- ną duszą. Pełne ciekawych lokali, galerii, artystycznych pracowni, przytulnych kawiarni. To się nie uda bez ludzi z pasją, zaangażowanych w sprawy miasta, ludzi kultury, którzy potrafią stworzyć niezwykle klimat twórczego kipszu – mówi Piotr Kurzawa, z-ca dyrektora Łódzkiego Centrum Wydarzeń.

W najbliższy piątek każdy zainteresowany będzie mógł wpaść na „Domówkę na Włókienniczej” i obejrzeć lokale na wynajem. Po części oficjalnej i prezentacji zaplanowana jest kameralna impreza z DJ-em Fagotem.

rd

Domówka na Włókienniczej

Piątek, 19 listopada godz. 16:00

„Złota kamienica” – ul. Wschodnia 54, na rogu z ul. Włókienniczą
Parking strzeżony dla rowerów w podwórku

FOT.MAT. PRAS.

NAJLEPSZE WIDEO KLIPY

INFO

Jak się zgłosić?
Wejść na stronę:
plmva.com,
przeczytać regulamin
i wypełnić formularz.

Trwa nabór do czwartej edycji PL Music Video Awards. PL MVA to miejsce spotkań polskich twórców videoklipów. Tegoroczna edycja festiwalu odbędzie się w Łodzi w dniach 10–11 grudnia.

Nabór videoklipów, które powalczą o statuetki w aż 9 kategoriach i tytuł Grand Prix festiwalu potrwa do 21 listopada. Do konkursu można zgłaszać oficjalne teledyski stworzone przez

polskich twórców w następujących kategoriach muzycznych: pop, rock i ostre brzmienia, hip-hop, alternatywa, extra i dance/electronic. Ponadto teledysk można zgłosić w dwóch kategoriach specjalnych – debiut reżyserski i ważny przekaz. Zgłoszone videoklipy będzie oceniało pięcioosobowe jury, w skład którego wejdą twórcy teledysków, w tym zwycięzcy lat ubiegłych.

Nominacje zostaną ogłoszone 5 grudnia. Organizatorem festiwalu jest Fundacja Inicjatyw Kulturalnych Plaster. Do tej pory odbyły się trzy edycje PL MVA. Wśród jego laureatów znalazły się teledyski takich twórców jak Problem, Syny czy Fisz Emade Tworzywo.

RedKu

POD PATRONATEM ŁÓDŹ.PL

KONCERT

Od 23 do 28 listopada na Festiwalu Mediów Człowiek w Zagrożeniu do obejrzenia będą znakomite polskie i zagraniczne filmy dokumentalne, reportaże telewizyjne i radiowe. W listopadzie w każdym wydaniu Łódź.pl polecimy Wam jeden tytuł wart obejrzenia.

Projekcje i spotkania z twórcami w ramach festiwalu organizowane będą w dwóch miejscach

– w Muzeum Kinematografii (pl. Zwycięstwa 1) i w Fabryce Sztuki (ul. Tymienieckiego 3). Wstęp na wszystkie wydarzenia festiwalu jest bezpłatny. W tym wydaniu polecamy „Koncert” w reżyserii Michała Tarkowskiego. Impresja filmowa na temat łódzkiego Festiwalu Muzyki Rockowej Rockowisko '81. Rejestracja koncertów i zachowań publiczno-

ści. Obok Perfectu i TSA, które w listopadzie 1981 zagrały w Hali Sportowej, w filmie pojawiają się również inne legendarne grupy: Republika, Maanam, Brygada Kryzys i Dezerter. rd

INFO

Seans:
niedziela, 28 listopada,
godz. 14:00 (Muzeum
Kinematografii,
Kino Kinematograf)

DZIEJE SIĘ W ŚRODĘ

Warsztaty animacji poklatkowej

O godz. 14:00 Biblioteka Gdańska (ul. Gdańska 8) zaprasza na trzydniowy cykl (17–19 listopada) warsztatów animacji poklatkowej dla seniorów. Uczestnicy powspominają kultowe animacje z dawnych dobranocek - Misia Colargola, Misia Uszatka czy Bolka i Lolka oraz porozmawiają o tym, czym jest animacja i jak powstaje. Stworzony na warsztatach film zostanie zaprezentowany podczas wydarzenia „Międzynarodowy Dzień Animacji / International Animation Day 2021”. Udział bezpłatny, obowiązują zapisy: 574 407 032.

Hiszpański dla początkujących

O godz. 14:00 można wybrać się do Biblioteki Miejskiej filii nr 56 (ul. Sacharowa 63) na konwersacje w języku hiszpańskim dla początkujących. Wstęp wolny.

DZIEJE SIĘ W CZWARTEK

Eko torby

Na godz. 16:30 w Bibliotece Miejskiej filii nr 79 (ul. Rudzka 7) zaplanowano warsztaty dla dzieci „Kreatywna biblioteka – eko torby”. Udział bezpłatny, zapisy osobiście w filii 79 lub telefonicznie: 571 553 079.

Chciałem być

O godz. 18:00 Teatr Powszechny (ul. Legionów 21) zaprasza na spektakl Michała Siegoczyńskiego „Chciałem być” inspirowany postacią Krzysztofa Krawczyka. Bilety od 30 do 85 zł.

OKIEM SENIORKI

SENIORZY
W SIECI

Co przychodzi na myśl, kiedy czyta się ten tytuł? Myślę, że znalezienie wszelkich informacji dotyczących działalności seniorów w Internecie. Zaczęłam więc szukać blogów pisanych przez seniorów. Takich o ich życiu, wspomnieniach czy przemyśleniach.

Niestety, znalazłam tylko różne reklamy projektów szkoleń i kursów dla seniorów, organizowanych przez urzędy, domy kultury, centra i stowarzyszenia. To dobrze, bo seniorzy chcą znać obsługę smartfona i komputera, z którymi w młodości nie mieli kontaktu. Chcą wiedzieć, jak znaleźć dobrego lekarza, jak się do niego dostać lub sprawdzić w Internecie wyniki badań.

Zauważyłam, bo przez chwilę też miałam tam swoje konto, że najaktywniejsza grupa seniorów działa na Facebooku. Ich obecność na portalu polega głównie na wysyłaniu wzajemnych

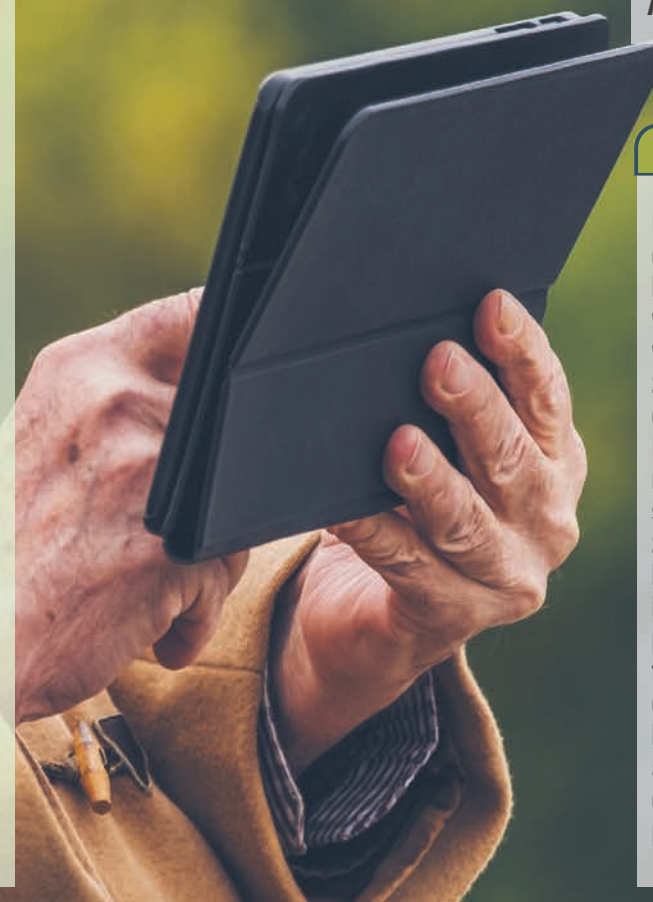
pozdrowień i śmiesznych filmików. Mam jednak nadzieję, że są także tacy seniorzy, którzy mogliby w Internecie opowiedzieć o swoich wspomnieniach i najciekawszych wydarzeniach z życia. Na podstawie różnych doświadczeń, mogliby wskazać sposoby wychodzenia na prostą, z tarapatów życiowych. Podpowiadałby, czego unikać, żeby nie popełniać błędów rodziców lub dziadków, ale korzystać z ich życiowych mądrości.

To właśnie my seniorzy jesteśmy ostatnim pokoleniem, które pamięta jak żyło się kiedyś i wie, jak żyje się dziś i możemy te dwie historie ze sobą skonfrontować. Było może biedniej, ale z całą pewnością zdrowszej, spokojniej i w większej symbiozie z naturą. Nasze wnuki są już „z innego świata”, ale myślę, że chętnie poznałyby opowieści rodziców i dziadków. Należy też dodać, że pi-

sanie w ogóle, a więc w Internecie także, to doskonała psychoterapia. Opisywanie swoich problemów, smutków i rozczarowań, zmniejsza ich destrukcyjny wpływ na psychikę. Chroni zdrowie przed chorobami autoimmunologicznymi, depresją i wzmacnia system odpornościowy!

Wiem, bo swojego bloga założyłam cztery lata po śmierci męża. Chciałam wyrzucić z siebie pamięć o dawnych problemach, ale też podzielić się doświadczeniami i wiedzą. A z czasem okazało się, że pisanie sprawia mi dużą przyjemność. Dodatkowym bonusem tej subtelnej terapii był fakt, że po opisaniu problemu, czułam się jakoś lepiej i spokojniej. Czasem, żeby poczuć się lepiej, wystarczy zacząć pisać – do czego wszystkich serdecznie zachęcam.

MK-K.

INFO

Jeśli nie wiesz, jak zacząć pisać bloga, potrzebujesz wsparcia w korzystaniu z sieci lub chcesz po prostu porozmawiać, pani Maria zachęca do kontaktu z Telefonem Życzliwości, w którym aktywnie działa.

Telefon Życzliwości jest czynny w godz. 13:00-16:00 od poniedziałku do piątku. Wystarczy zadzwonić pod jeden z trzech numerów 42 638-50-32 739-903-452 739-903-453

INFO

Pani Maria po latach doświadczeń i zdobywania przeróżnej wiedzy zaczęła realizować swoje pasje. Mówi, że jest w najlepszym okresie swojego życia. Działa w wolontariacie na rzecz seniorów, stosuje profilaktykę zdrowotną we wszystkich dziedzinach życia i od czasu do czasu podróżuje. Prowadzi też bloga z myślą o seniorach senior-kawsioci.blogspot.com, a dziś na łamach Łódź.pl dzieli się swoimi przemyśleniami.

LISTOPADOWY SPACER

W sobotę 20 listopada będzie można przejść wspólnie 9 kilometrów i pokonać aż 4 góry!

– Zapraszamy seniorów na spacer „Czterech szczytów” – zachęca Sebastian Seraficki, koordynator Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora na Bałutach. – Tak, Las Łagiewnicki to również pagórki, ale proszę się nie obawiać.

Te góry nasi seniorzy pokonali już niejednemu raz. Zapewniamy dobrze oznaczoną trasę, poczęstunek i gorący napój. Myślę, że dla najwytrwalszych znajdzie się też nagroda.

Trasa marszu zaplanowanego na 20 listopada liczy ok. 9 kilometrów. Start i meta marszu wyznaczona została przy ul. Okólnej 181, przy szpitalu w Łagiewni-

kach. Pierwsi zawodnicy będą mogli wyruszyć już o godzinie 9:00. Kolejne grupy zgłaszające się do organizatorów będą mogły wystartować najpóźniej o godzinie 11:00.

Organizatorami marszu Łagiewnickie Góry są miejskie Centra Zdrowego i Aktywnego Seniora na Widzewie, Bałutach oraz Górnej.

OHO

Uzupełnienie

W poprzednim numerze „Łódź.pl” opublikowaliśmy materiał o nowym Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora przy ul. Cieszkowskiego 6 z szeroką ofertą zajęć i warsztatów, zabrakło jednak numeru telefonu, pod którym można zapisywać się na zajęcia. Przepraszamy i zachęcamy do kontaktu: e-mail: czas.cieszkowskiego@mcmgorna.pl lub tel. (42) 689 11 60.

11 XI 1939 R. BEZPOWROTNIENIE ZNISZCZONO ŚLADY ŻYDOWSKIEJ ŁODZI

Noc płonących synagog...

Prześladowania Żydów zaczęły się zaraz po zajęciu Łodzi przez wojska niemieckie 8 września 1939 r. Natychmiast zastosowano rasistowskie ustawy norymberskie z 1935 r., choć formalnie obowiązywały one na ziemiach wcielonych do Rzeszy dopiero od maja 1941 r.

Anatomia terroru

Postępowanie wobec łódzkich Żydów opierało się na specjalnych i często tajnych dyrektywach szefa Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy Reiharda Heydricha, które zlecano do wykonania władzom lokalnym. A tu rządził gauleiter Artur Greiser, zwolennik szybkiej germanizacji Kraju Warty. Już 18 września 1939 r. ograniczono Żydom obrót pieniężny i zabroniono handlu towarami włókienniczymi. Nakazano także oznakowanie przedsiębiorstw widocznym szyldem, wskazującym narodowość, co ułatwiło grabież firm żydowskich. Rozpoczęły się także pierwsze eksmisje z mieszkań w centrum miasta. Po włączeniu Łodzi do Rzeszy w listopadzie 1939 r. terror się zaostriżył.

Gios w ducha judaizmu

Ledwie w dwa miesiące po zajęciu Łodzi, 11 listopada 1939 r. Niemcy rozpoczęli niszczenie czterech głównych synagog w mieście. Niemal w jednym czasie podpalono łódzkie bożnice, które stanowiły od dziesiątków lat miejsca kultu oraz symbol wielokulturowej przemysłowej aglomeracji z ponad 200-tysięczną diasporą żydowską. Kilka dni później, 14 listopada wydano rozporządzenie o obowiązku noszenia przez ludność żydowską żółtych opasek o szerokości 10 cm oraz zakaz opuszczania mieszkań od godz. 17 do 8 rano. Nakaz ten był pierwszym tego rodzaju aktem wprowadzonym w III Rzeszy. Z pejązu Łodzi zniknęły też bezpowrotnie cenne obiekty judaizmu.

Synagoga gminna w stylu mauretańskim na Starym Mieście

przy ul. Wolborskiej 20 Budynek synagogi został podpalony przez hitlerowców i wkrótce zdecydowano o rozbiórce wypalonych ruin. Na terenie posesji, na której stała synagoga, w latach 50. wzniesiono nowe budynki. Zmienił się również przebieg ulicy Wolborskiej.

Wielka synagoga reformowana

przy ul. Spacerowej (al. Kościuszki) Spłonęła w listopadzie 1939 r. Relacje świadków wskazują na podpalenie nad ranem lub w nocy. Teren płonącej synagogi oddzielony był szpalerem policji i żandarmerii. Obecnie na posesji znajduje się parking, a właściwie trwają już przygotowania do budowy stacji kolei podziemnej.

Synagoga Wilker Shul

przy ul. Zachodniej 56 Zanim ją podpalono, to w listopadzie 1939 r. nakręcono w niej film propagandowy o możliwości odprawiania nabożeństw przez Żydów. Na zlecenie Niemców gmina wezwała wiernych do udziału w modlitwie. Jak podaje Szloma Huberband: „Kantor Winogrody i jego chór prowadzili nabożeństwo. Znaczna liczba niemieckich oficerów przybyła tam i filmowała przebieg nabożeństwa. Kantor zaśpiewał z chórem cały szereg fragmentów z modlitwy Rosz haSzana i Jom Kipur. Następnie wydany został rozkaz, aby wyjąć zwój Tory, który był filmowany w różnych pozycjach. Recytator Tory powiedział po hebrajsku przed rozpoczęciem czytania ze zwoju: „Dzisiaj jest wtorek”. Była to informacja dla potomnych, że zostali zmuszeni do czytania Tory, gdyż normalnie nie jest czytana we wtorek. Ostatecznie synagogę spalono wraz z księgozbiorem. Zwoje

prawdopodobnie zostały wywiezione do Pragi.

Synagoga Ezras Israel (tzw. Litwaków)

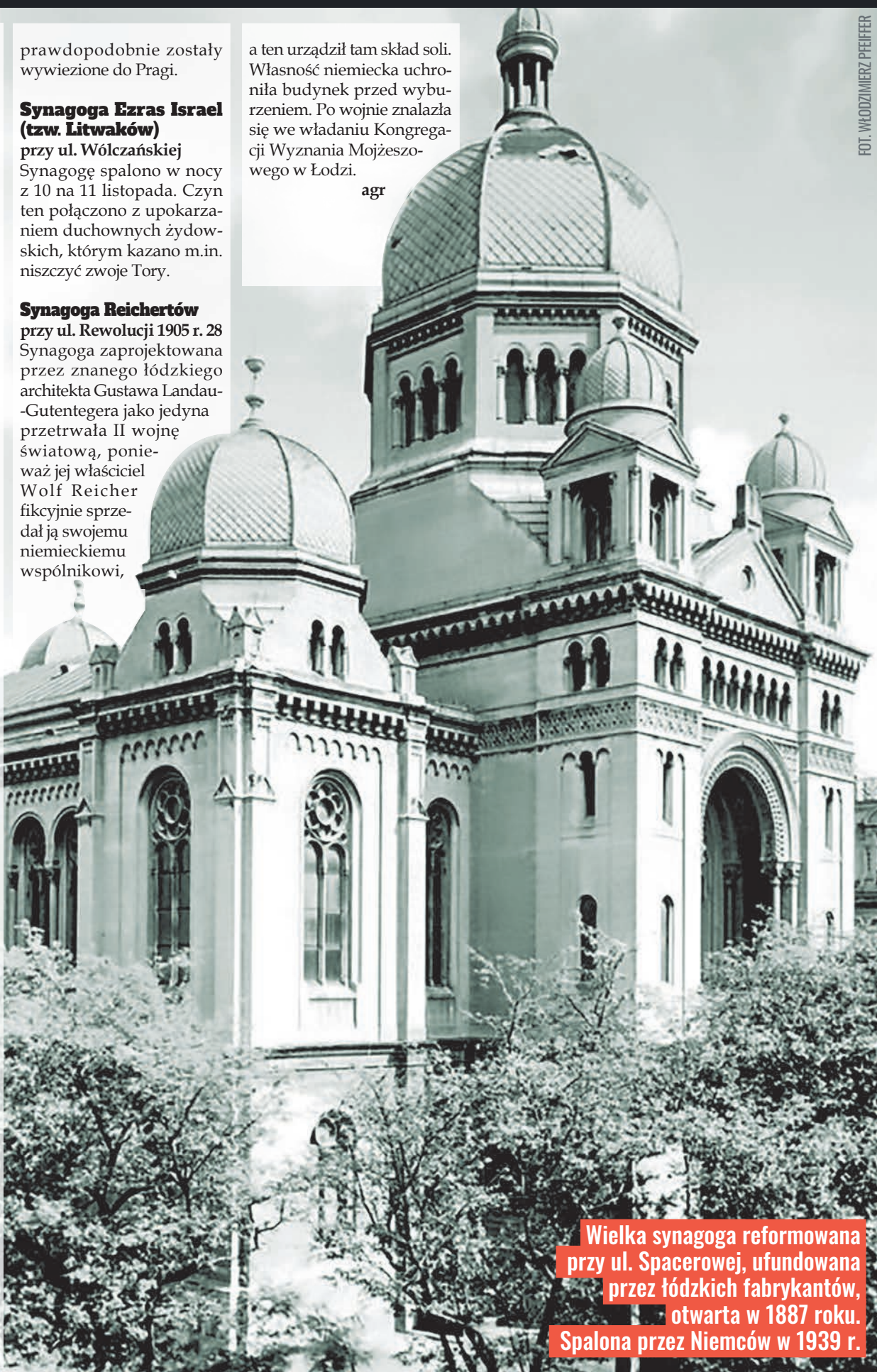
przy ul. Wólczańskiej Synagogę spalono w nocy z 10 na 11 listopada. Czyn ten połączono z upokarżaniem duchownych żydowskich, którym kazano m.in. niszczyć zwoje Tory.

Synagoga Reichertów

przy ul. Rewolucji 1905 r. 28 Synagoga zaprojektowana przez znanego łódzkiego architekta Gustawa Landau-Gutentegera jako jedyna przetrwała II wojnę światową, ponieważ jej właściciel Wolf Reicher fikcyjnie sprzedał ją swojemu niemieckiemu wspólnikowi,

a ten urządził tam skład soli. Własność niemiecka uchroniła budynek przed wyburzeniem. Po wojnie znalazła się we władaniu Kongregacji Wyznania Mojżeszowego w Łodzi.

agr

FOT. WŁODZIMIERZ PFEIFFER

Wielka synagoga reformowana przy ul. Spacerowej, ufundowana przez łódzkich fabrykantów, otwarta w 1887 roku. Spalona przez Niemców w 1939 r.

Łódź

Miasto Filmu

UNESCO

31 października 2017 r. Łódź otrzymała tytuł Miasta Filmu UNESCO i tym samym wstąpiła do Sieci Miast Kreatywnych. Wniosek aplikacyjny został przygotowany przez zespół Narodowego Centrum Kultury Filmowej w Łodzi. Sieć powstała w 2004 r., aby promować kreatywność jako czynnik kluczowy dla zrównoważonego rozwoju i rewitalizacji miast.

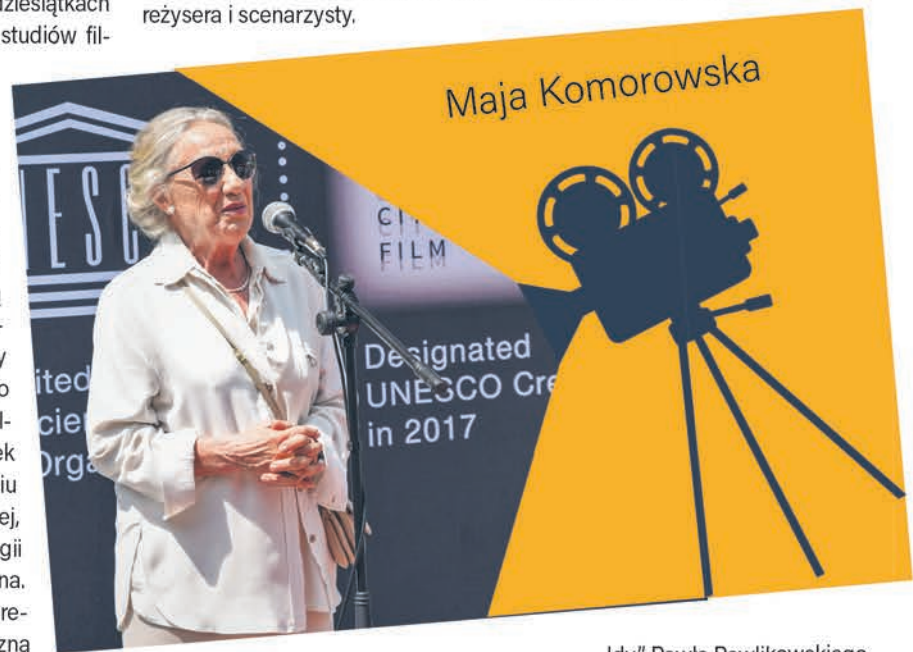
UNESCO wyróżnia miasta kreatywne w 7 dziedzinach: rzemiosła artystyczne i sztuki ludowej, sztuki mediów, filmu, wzornictwa, gastronomii, literatury i muzyki. Obecnie w gronie Miast Filmu znajduje się 18 miast z całego świata: Sydney, Rzym, Bitola, Bristol, Santos, Bradford, Busan, Galway, Sofia, Yamagata, Qingdao, Terrassa, Sarajewo, Mumbai, Valladolid, Poczdam, Wellington i Łódź.

Otrzymanie tytułu Miasta Filmu UNESCO stało się jednym z istotnych momentów w rozwoju i życiu kulturalnym naszego miasta. Było też potwierdzeniem uznania filmowego potencjału Łodzi, który wyróżniał miasto przez ostatnie dziesięciolecia. Wśród najważniejszych celów Sieci Miast Kreatywnych są m.in.: wzmacnianie ponadnarodowej współpracy miast, które uznają kreatywność za kluczowy element swojego rozwoju, tworzenie centrów

kreatywności i innowacji, zwiększanie dostępu i promowanie uczestnictwa w życiu kulturalnym, w szczególności wśród grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Nie ulega wątpliwości, że tożsamość Łodzi zbudowana jest na solidnych elementach związanych z filmem: bogatej filmowej tradycji, innowacyjnych instytucjach filmowych i ośrodkach edukacji, słynnych lokalizacjach filmowych oraz szeregu festiwali filmowych i innych wydarzeń audiowizualnych. Do Łodzi wiodły drogi wszystkich tych, którzy chcieli związać swoją przyszłość z filmem. To w łódzkiej Szkole Filmowej były szlifowane talenty najznakomitszych twórców polskiego i światowego kina, a ich największe dzieła powstawały w Wytwórni Filmów Fabularnych, Wytwórni Filmów Oświatowych i Studiu Małych Form Filmowych Se-Ma-For. Tu stworzone zostało

Muzeum Kinematografii z jego bogatym zbiorem filmowych eksponatów, a w dziesiątkach większych i mniejszych studiów filmowych i postprodukcyjnych, z legendarnym studium Opus Film na czele, powstają filmy fabularne i dokumentalne, animacje i reklamy. Coraz mocniej odznacza się na skalę ogólnopolską działające w Łodzi Narodowe Centrum Kultury Filmowej – jedyna tego rodzaju instytucja w Polsce, wyjątkowy ośrodek służący upowszechnianiu kultury audiowizualnej, znajomości technologii filmowych i historii kina. W tym roku NCKF zaprezentował monograficzną wystawę „Bez końca. Dialogi Krzysztofa Kieślowskiego”, poświęconą jednemu z najwybitniejszych polskich reżyserów, którego życie i twórczość związane były z Łodzią. Jedną z inicjatyw realizowanych obecnie w ramach projektu Łódź Miasto Filmu UNESCO jest także łódzka Aleja Gwiazd, która liczy już sobie ponad 20 lat i składa się obecnie z 85 gwiazd. W ciągu ostatnich 4 lat aleja powiększyła się o 15 nowych gwiazd poświęconych wybitnym osobistościom ze świata filmu, wśród których są takie nazwiska jak: Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura, Artur Rubinstein, Piotr Dzięcioł, Wojciech Marczewski, Maja Komorowska, Agata Kulesza. Uroczystościom odsłonięcia gwiazd towarzyszą otwarte spotkania z uhonorowanymi artystami. Łódzka Aleja Gwiazd

można poznać, korzystając z propozycji miejskich spacerów lub samodzielnie eksplorować miasto wg tytułów filmów lub listy filmowych lokacji dostępnych stronie internetowej szlaku. Pierwsze spacerzy odbyły się we wrześniu, a ich tematem była Łódź Oscaro-wa. Uczestnicy przemierzali miasto śladami największych tytułów wyróżnionych Oscarem lub nominowanych do tej nagrody: wzbo-gaci się w tym roku o dwie kolejne gwiazdy znakomitych artystów. 18 listopada o godzinie 13.00 przy ul. Piotrkowskiej 71 zostanie odsłonięta gwiazda Andrzeja Chyry, wybitnego aktora filmowego i teatralnego. 24 listopada o godzinie 13.00 przy ul. Piotrkowskiej 80 zostanie odsłonięta gwiazda Andrzeja Żuławskiego, wspaniałego reżysera i scenarzysty,

Maja Komorowska

Fundatorem gwiazd Andrzeja Chyry i Andrzeja Żuławskiego jest Miasto Łódź.

W tym roku ruszyła także nowa inicjatywa promująca Łódź filmową – Szlak Łodzi – Miasta Filmu. Szlak pozwala odkryć i promować filmowe dziedzictwo Łodzi. Filmową Łódź będzie

„Idy” Pawła Pawlikowskiego, „W ciemności” Agnieszki Holland, „Powidoków” i „Ziemi obiecanej” Andrzeja Wajdy, a także kultowych animacji – „Tanga” Zbigniewa Rybczyńskiego oraz „Piotrusia i Wilka” Suzie Templeton powstałych w Studio Se-Ma-For.

Agata Kulesza

Siedziba Narodowego Centrum Kultury Filmowej w EC1 Łódź

To już Pana druga kadencja, co dla Pana jest największym sukcesem?

Nie chcę traktować tej pracy w kategoriach osobistych sukcesów. Sądzę, że przygotowanie całej koncepcji NCKF-u i scenariuszy wystaw, opracowanie pięknego projektu wnętrza i uruchomienie procesu budowy – to są wielkie osiągnięcia. Zwłaszcza że trzeba było pozyskać sporą część dofinansowania, zмагаć się z cenowym szaleństwem na przetargach i pandemią. Do tego na pewno sukcesem było pozyskanie dla Łodzi tytułu Miasta Kreatywnego Filmu UNESCO, organizacja kilku wystaw – w tym DC Comics, Polskich Leonardów i Kieślowskiego, zakup unikatowych obiektów i archiwaliów, a także rekonstrukcja biopleografu Kazimierza Prószyńskiego i nakręcenie na nowo najstarszego polskiego filmu, czyli „Powrotu birbanta” z Jakubem Gierszałem.

Na jakim etapie są prace przy prowadzonej inwestycji Narodowego Centrum Kultury Filmowej?

Całe przedsięwzięcie – ze względu na poziom komplikacji i wielość środków finansowych (zwłaszcza unijnych i miejskich) – musieliśmy podzielić na kilkanaście, jeśli nie kilkadziesiąt przetargów. Bryła budynku – jak widzimy od lat – stoi gotowa, ale wnętrza wymagały gruntownej przebudowy i nowej aranżacji. Kończymy prace budowlane wystawy „Kino Polonii” (największa, trzykondygnacyjna wystawa poświęcona kinu polskiemu) i w kilku supernowoczesnych salach edukacyjnych (tam pojawi się m.in. studio dźwiękowe, sala efektów specjalnych, studio telewizyjne, laboratorium postprodukcji i animacji poklatkowej). W przyszłym roku dokończymy budowę trzech sal kinowych, drugą wystawę stałą – czyli „Materię kina” (która będzie odtwarzać proces realizacji filmu od scenariusza po premierę), a także zbudujemy scenografię, do-

starczymy sprzęt i zawartość stanowisk multimedialnych. Tu przetargi albo są już rozstrzygnięte, albo już ogłoszone. Generalnie data – maj lub czerwiec 2023 r. – musi być zachowana.

Na jakie eksponaty mogą liczyć pierwsi zwiedzający? O czym możemy już powiedzieć?

Dla miłośników pięknych, starych urządzeń techniki filmowej czekać będą unikatowe latarnie magiczne, kamery, projektory, zrekonstruowany biopleograf. Poddajemy teraz konserwacji 100 przepięknych kostiumów z arcydzieł polskiej kinematografii, zakupionych z byłej Wytwórni Filmów Fabularnych w Łodzi. Z kolei niezwykła kolekcja plakatów i dokumentów produkcyjnych będzie zestawiona z nowatorskimi formami audiowizualnymi – wielkoformatowymi projekcjami, wideoesejami, stanowiskami interaktywnymi, bogatą akustyką. Na wystawach będzie dynamicznie – połączymy strefy pełne ekspresji z intymnym wyciszeniem, feerie barw z klimatem grozy, miejsca oddziałujące na widza bogactwem informacji z tymi przestrzeniami, które będą wymagały skupienia i czytania się w dokumenty.

Jakie atrakcje czekają na odwiedzających poza salami wystawowymi?

W NCKF-ie będzie czekać sieć sal edukacyjnych, które pozwolą uczyć się o kinie nie poprzez oglądanie filmów, ale ich tworzenie. W przyszłości planujemy także centrum archiwistyczne-digitalizacyjne, mediатеkę, czytelnię, trzecią salę wystawową „Mechaniczne oko”, kilka kawiarni i restaurację. Będą pokoje rezydencji artystycznych, wystawy czasowe, a także trzysalowe kino.

Jakiego repertuaru możemy spodziewać się w planowanym w ramach NCKF

trzysalowym kinie?

Będzie konkurentem dla multipleksów czy raczej dla kin studyjnych? A może będzie miało ambicję wytyczania zupełnie nowych ścieżek? Połączymy w nim odradzający się z po-

Rozmowa Z RAFAŁEM SYSKĄ dyrektorem Narodowego Centrum Kultury Filmowej w EC1 w Łodzi

wo-dzeniem model art-house'owego, śródmiejskiego minipleksu – tak istotnego na mapie każdej aspirującej intelektualnie metropolii – z kinem typowym dla wielkich centrów kultury. Będziemy więc mieli trzy sale kinowe – na 160 miejsc i dwie po 50 miejsc. Wszystkie będą wyposażone w najnowszą technikę projekcji filmowych, a ta największa – dodatkowo w projektory 35 mm. Popołudniami i wieczorami odbywać się będą pokazy repertuarowe – z precyzyjnie wyselekcjonowanymi filmami, przedpołudniem zaś sale kinowe staną się domem dla akademii filmowej. Nie zabraknie też pokazów specjalnych, łódzkich premier, spotkań z artystami, przeglądów i festiwali. Najbardziej galowe pokazy będziemy mogli też organizować w Hali Maszyn,

a latem chcemy gościć pokazy plenerowe.

W jaki sposób NCKF zamierza przyciągnąć odwiedzających z Łodzi i nie tylko?

Siłą jest EC1 Łódź. Wkrótce zostanie sprzedany milionowy bilet do centrum, a przecież działa dopiero 1/3 kompleksu. Centrum Nauki Techniki, w powiązaniu z Planetarium, Ulicą Żywiółów, Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnych, a potem też Narodowym Centrum Kultury Filmowej – to kompleks o potencjale niewyobrażalnym w Polsce. Zaraz weźmiemy się za organizację przestrzeni wspólnej całego kompleksu – pojawi się nowe oświetlenie, miejsca do wypoczynku, zieleń. Niedługo zakończy się budowa podziemnej drogi i ulica Wojciecha Jerzego Hasa będzie reprezentacyjnym deptakiem

prowadzącym do – mam nadzieję – wkrótce budowanego Rynku Kobro. Każde miasto potrzebuje centralnego punktu. Łódź ma długą Piotrkowską i Manufakturę. Ale to EC1 i Nowe Centrum Łodzi powinno w największym stopniu spełniać tę funkcję. Siła EC1 Łódź jest ogromna i po otwarciu wszystkich funkcjonalności, gdy w trybie niemal ciągłym będziemy organizować tu festiwale, przeglądy, wystawy, stanie się jedną z najważniejszych destynacji na mapie kulturalnej tej części Europy.

Co dla Łodzi oznacza tytuł Miasta Filmu w ramach Sieci Miast Kreatywnych UNESCO, jaki pozyskał dla miasta NCKF?

Po pierwsze ogromny prestiż, bo mało która marka ma tak jednoznacznie pozytywne skojarzenia jak marka UNESCO. Należy się tym chwalić, bo do sieci miast filmu należy ledwie kilkanaście ośrodków w świecie – w tym Sydney, Wellington, Cannes i Rzym. Po drugie, to zobowiązanie, bo włączenie Łodzi do sieci miast kreatywnych UNESCO oznacza, że władze miasta mają obowiązek inwestować w tkankę kulturalną naszej społeczności. Muszą rozwijać kompetencje kulturalne mieszkańców, zwiększać dostęp do wiedzy, inwestować w infrastrukturę, uznać, że kreatywność (a film w pierwszym rzędzie) jest kluczowym wyznacznikiem rozwoju miasta i może przynieść poprawę dobrostanu jego mieszkańców. To nie jest tylko kwestia kultury i sztuki (choć inwestycje w festiwale filmowe, kina studyjne i programy edukacyjne są ogromnie ważne), to nie tylko działania prorozwojowe i innowacyjne (choć definicyjna dla Łodzi powinna być sieć hubów, klastrów, cen-

trów badawczych i generalna idea, by myślenie o kinie poszerzyć o takie zjawiska jak VR, AR, gry wideo, instalacje multimedialne w przestrzeni, streaming). Koncepcja miasta kreatywnego to także biznes, bo branża filmowa to niemały procent lokalnej przedsiębiorczości, a rozwój technologiczny tej dziedziny jest nadzwyczaj dynamiczny i może zapewnić mieszkańcom szansę na realizację swych zawodowych celów.

Jak NCKF wpisuje się w mapę innych instytucji filmowych w Polsce?

Jest ich znakomitym uzupełnieniem. Nie jest bowiem archiwum filmowym, bo tę rolę pełni FINA w Warszawie. Jest bardziej centrum edukacji filmowej, idealną przestrzenią dla wystawiennictwa narracyjnego, ośrodkiem działań networkingowych, projektów upowszechniających i aktywności badawczej. Częściowo może też pełnić funkcję centrum festiwalowego, posiadając miejsca na pokazy filmowe – w tym galowe na Hali Maszyn, sale konferencyjne i recepcję.

W latach 2016–2019 NCKF zorganizowało już kilka wystaw czasowych. Jakie wnioski płyną z tych prób, czy doświadczenia zebrane przy tych wystawach zaprezentują w docelowej formule NCKF?

Każda wystawa – jak np. Kieślowski – jest poligonem organizacyjnym. Pozwała zebrać obiekty do docelowej aktywności edukacyjnej i na potrzeby wystaw stałych. Analizować najbardziej nowoczesne i atrakcyjne formy ekspozycyjne. Dać szansę na nawiązanie relacji z branżą. A przede wszystkim krok po kroku budować rozpoznawalność instytucji wśród łódzian. Bo NCKF jest przede wszystkim dla nich.

Kolejny raz Łodzianie wybrali projekty w Łódzkim Budżecie Obywatelskim. Wyniki IX edycji nie zaskakują. Znów największą popularnością cieszyły się projekty dotyczące zwierząt, zieleni, rekreacji w parkach i na skwerach oraz nowości wydawnicze dla łódzkich bibliotek. Tendencja ta utrzymuje się już kolejny rok.

Głosowanie zakończyło się 29 października. Łodzianie wybrali łącznie 257 projektów - 24 w ramach puli ponadosiedlowej oraz 233 na osiedlach. Najwięcej projektów będzie realizowanych na osiedlu Karolew-Retkinia Wschód, bo aż 13. Najmniej - po 1 projekcie - na osiedlach Wiskitno, Andrzejów i Dolina Łódki.

Zwierzęta górą

Pośród projektów ponadosiedlowych prym wiodą te dedykowane zwierzętom. Numerem 1 pod względem liczby głosujących jest projekt „Zwierzęta w Łodzi są ważne”. Zagłosowało na niego 8800 osób. Projekt kolejny już raz odniósł sukces, bo co roku zdobywa pierwsze miejsce, jeśli chodzi o liczbę oddanych głosów. Dzięki zwycięstwu w głosowaniu, za 500 tys. zł z ŁBO powstaną m.in. nowe boksy dla zwierząt w schronisku przy ul. Marmurowej i sfinansowany będzie program sterylizacji i kastracji zwierząt właścicielskich. Część kwoty przeznaczona zostanie na sprzęt i dodatkowe patrole dla Sekcji Konnej oraz Animal Patrołu Straży Miejskiej.

Zwierzęta zdobyły głosy także na osiedlach. W przyszłym roku powstaną między innymi budki lęgowe dla jerzyków na Starym Widzewie, hotele dla owadów na Stokach, na Kozinach koty będą leczne i dokarmiane, a na Zarzewie powstanie psi plac zabaw.

Zielono na osiedlach

W sumie na osiedlach będą realizowane w przyszłym roku 233 projekty. Ponad 70 z nich dotyczy zieleni w parkach, na skwerach czy też w pasach ulic i na chodnikach. Często są to dodatkowe nasadzenia drzew, krzewów, czy kwiatów - np. cebulice w pasażu Abramowskiego (osiedle Katedralna) czy kwietna łąka przy

ZWIERZĘTA, ZIELEŃ I BIBLIOTEKI

ŁODZIANIE WYBRALI

wyniki BO nie zaskakują

MIASTO
TWORZONE
WSPÓLNIE

Stawach Wasiaka (osiedle Julianów-Marysin-Rogi). Dzięki wnioskowi mieszkańców dotyczącym infrastruktury, w parkach hi na skwerach poprawi się komfort i jakość odpoczynku. Przybędzie elementów małej architektury, nowych placów zabaw, plenerowych siłowni, stref do street workoutu. Doposażone zostaną istniejące instalacje (np. na Stawach Jana czy na Młynku).

Zaczytana Łódź

Kolejną dużą grupą projektów, które chętnie wybierali Łodzianie, dotyczy miejskich bibliotek. Nowości wydawnicze powędrują w przyszłym roku do prawie 50 filii

Miejskiej Biblioteki. Rekordzistką w tym temacie jest filia 26 przy ul. Kostki Napierskiego 4. Projekt zakupu nowości wydawniczych zdobył pierwsze miejsce na osiedlu Karolew-Retkinia Wschód i zagłosowało na niego 1342 łodzian!

Inne niż wszystkie

Wśród nietypowych projektów akceptację Łodzian zdobył np. zielony billboard filtrujący powietrze - nazwany przez lidera projektu „mechofiltrem”. Billboard ma się pojawić w centrum Łodzi, a zdaniem pomysłodawców panel porośnięty mchem jest tak samo wydajny w oczyszczaniu powietrza, jak niemal 300 drzew. Z kolei w parku na Zdrowiu, nieopodal aquaparku, powstanie zielony tunel. Ma mieć długość 300 m i cieszyć oko zarówno wiosną - kolorowymi kwiatami, jak i jesienią - przebarwiającymi się liśćmi.

Na osiedlu Bałuty Centrum uwagę przyciąga most dla bałuckich wiewiórek - specjalna instalacja ma być powieszona nad ulicą Sędziowską. Żeby zwierzęta chętniej korzystały z mostu, tuż przy nim będzie

zainstalowany także... orzeszkomat. Zwierzaki co prawda nie będą potrzebowały drobnych, żeby zjeść orzeszki, ale za to będą podglądane przez fotopułapkę, która sprawdzi, czy chętnie korzystają z przeznaczonej dla nich infrastruktury.

Na terenie osiedla Katedralna powstanie pokazowa pasieka. Będzie można obserwować życie rodziny pszczoły przez szybę, zajrzeć do wnętrza ula, zobaczyć królową czy robotnice. Pozyskany miód będzie służył do promocji miasta pod nazwą „Smak Łodzi”.

Na Rudzie, przy Stawach Stefańskiego, zostanie rozbudowana plaża, a w parku Podolskim na Zarzewie, na istniejącej już górze, powstaną zjeżdżalnie i elementy do nauki wspinaczki. Na Złotnie natomiast powstanie Strefa Gier Towarzystw. W ramach projektu na terenach zielonych przy ulicy Cedry staną: stół do gry w ping ponga, stół do gry w szachy, a także piłkarzyki.

IX edycja dobiega końca

W tegorocznej IX edycji Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego zagłosowało 87 397 osób. Łodzianie mieli w tym roku aż 4 tygodnie na oddanie głosu na wybrane przez siebie projekty. Przez pierwsze dwa tygodnie można było zagłosować także w sposób tradycyjny, oddając głos na papierze. Teraz projekty zostaną przekazane odpowiednim komórkom Urzędu Miasta, które w przyszłym roku zajmą się ich realizacją.

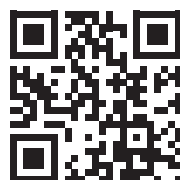
Pełną listę zwycięskich projektów można sprawdzić na stronie www.lodz.pl/bo.

rut

W Łodzi powstanie pokazowa pasieka. Będzie można obserwować niezwykle życie pszczoł

Łodzianie chętnie głosują na pomysły, które rozwijają infrastrukturę w miejskich parkach i na zielonych terenach

ZESKANUJ KOD I SPRAWDŹ WYNIKI

FOT. ENWATCELEMENTS

TRZECIA DAWKA SZCZEPIONKI

Trwają szczepienia dawką przypominającą dla wszystkich osób, które ukończyły 18 rok życia i otrzymali dwie dawki preparatów: Pfizer, Moderna lub AstraZeneca, ewentualnie jedną dawkę szczepionki Johnson and Johnson przeciwko wirusowi COVID-19.

Kto może się zaszczepić?

Preparat Pfizer można podać osobom, które ostatnią dawkę (drugą Pfizer, Moderna czy AstraZeneca lub jednodawkową Johnsona) przyjęły co najmniej 6 miesięcy wcześniej. Nie obowiązują limity wieku (nie licząc osiągnięcia pełnoletności). Zapisać się

może każdy, kto chciałby przyjąć trzecią dawkę szczepionki. Nie jest potrzebne dodatkowe skierowanie od lekarza pierwszego kontaktu. Wraz z upływem pół roku od daty przyjęcia pełnego, podstawowego cyklu szczepienia, w systemie powinno się pojawić automatyczne skierowanie na podanie dawki przypominającej. Niezależnie od tego, jaki preparat przyjmowaliśmy wcześniej – jako trzecia dawka (lub druga w przypadku wcześniejszego szczepienia Johnson and Johnson) podany nam będzie preparat Pfizer.

Jak zapisać się na szczepienie?

W każdym tygodniu miejskie punkty szczepień dysponują preparatem Pfizer do szczepienia trzecią dawką (w ramce publikujemy adresy i numery telefonów do punktów szczepień, które prowadzą zapisy). Nie obowiązuje rejonyzacja. Jeśli w danym tygodniu wybrany przez nas punkt szczepień nie będzie miał już preparatu do podania – warto zapytać o wolne terminy w innym punkcie szczepień lub zapisać się na kolejny tydzień.

Szczepienia przeciw COVID-19 w Łodzi

Przypomnijmy, poziom wyszczepienia łodzian wynosi 60 procent (to procent zaszczepienia wśród wszystkich mieszkańców miasta). Najlepiej zaszczepioną grupą są seniorzy (70 plus) – tu poziom zaszczepienia wynosi 85 proc. OHO

INFO

Placówki szczepiące trzecią dawką

MCM BAŁUTY

ul. Wielkopolska 55, tel. 42 651-69-22
ul. Marynarska 39, tel. 42 657-35-63

MCM GÓRNA

ul. Felińskiego 7, tel. 42 689-20-80

MCM Polesie

ul. Curie-Skłodowskiej 15/17, tel. 42 208-41-00
42 208-41-10

ul. Olimpijska 7a, tel. 42 208-46-00/ 42 208-46-10

ul. Maratońska 71, tel. 42 208-49-00/ 42 208-49-10

ul. Srebrzyńska 75, tel. 42 208-44-60

ul. Wileńska 25, tel. 42 208-45-00/ 42 208-45-10

ul. Kasprzaka 27, tel. 42 208-43-00/ 42 208-43-10

ul. Garnizonowa 38, tel. 42 208-44-00/ 42 208-44-10

ul. Kusocińskiego 140a, tel. 42 208-47-00/ 42 208-47-10

MCM Widzew

ul. Elsnera 19, tel. 502-326-094
ul. Sacharowa 21a, tel. 727-724-937
42-673-35-66

al. Piłsudskiego 157, tel. 501-405-346
42 674-32-57

MCTiPZ

ul. Niciarniana 41/Kilińskiego, tel. 42 676-16-61

MCM Rydygier

ul. Próchnika 11, tel. 42 630-72-21
ul. Pomorska 59, tel. 42 632-81-80

MCM Jonscher

ul. Lecznicza 6, tel. 666 703 539

Bionanopark

ul. Dubois 114/116, tel. 42 2380 76 83

FOT. RADOŚLAW JÓZWIĄK

Stronę przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

Porcja energii	Narząd oddechowy	Samochód z Hiszpanii	Organizacja piłkarska	Drzewo o białej korze	Lokum Eskimosa	Robiona do złej gry	Arab z baśni	Trzpiot, fircyk	Ptak z koralami
		Zielony kamień szlachetny				Stolica Słowenii			
Film z Maja Komorowska	Przesłodzony napój		4	Głos indora	Małpiatka o dużych oczach		Pochylenie ciała do przodu	Wielbi-ciele słodkości	Wydaw-nictwo od pod-ręczników
Berylowiec, l.a. 38	Kołtoń, dziennikarz sportowy	Nie lubi Anglików	walking			Niewielki stworzeń	Rywal Canona		
			Zarządza siecią komputerową	Turecka potrawa z mięsa	Cyklon tropikalny		Kolor w kartach		
Miasto w Wielkiej Brytanii	Mię-kławka	Lokum dla psa	Kuzynka mewy		Człowiek o białej skórze		1		Spa-dziowy w słoiku
		8	6	7	Kalosz		Sejm w Rosji		
Lucy ... Montgomery, pisarka			"... Dick albo Wieloryb"		Kod do bankomatu		Metalowe wzmocnienie	9	
			Oboczna forma imienia Ida		Jon o ładunku ujemnym			2	Zespół śpiewa-ków
Jeden z języków Indii	5	Dawny zwrot grzecznościowy		Robotnik rzeźbny w Rosji			3		Brzydactwo

Tytuł opowiadania Julio Cortazara:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

SUDOKU ŁATWE

1		3				9		8
			2		8			
9	8			4			6	7
		5				4		
	1		5	2	4		9	
		6				2		
6	2			3			4	9
			1		9			
3		9				7		6

SUDOKU ŚREDNIE

			7		5			
3		7				4		9
1		5				7		3
		9	3	4	7	1		
		2	9	5	8	3		
8		1				6		5
7		6				8		2
			8		1			

„Krzyżówki z Koroną”
-DOSKONAŁE O KAŻDEJ PORZE ROKU

KORONA

Eryk, popularny aktor	Manekin	Ma stolicę w Salt Lake City	Ja-pońskie zapasy	... von Bismarck, polityk niemiecki	Wielorasowy pies	Bogacz, krezus	Leczy choroby krwi	Szybko nasuwający się pomysł	Tubylcy	Kochał Laurę
	3						9	Pilkarze z Grudziądza		
Mentor	Rodzaj bicza			Leser, obibok		Dawny nowy student		Krewny osoby wpływowej	Otwór gębowy lwa	Farba organiczna
Obok asa kier	Pasuje do zamka	Popis aktorski	Brawura					Teresa, projektantka mody	Kinski, aktor	
2				Małgorzata, aktorka	Wrzątek	Szafka z trunkami			Seymour, aktorka	
Miasto nad Stobrawą	Szafran, piosenkarka	Działanie, postępek	Stolica Korei Południowej		7	Strój plażowy bez góry				Język krowy
						Linia			Stożkowa zatyczka	
Są zwierciadłem duszy	8		Pociecha matki		6	Dziewczyna z piosenki		Peryferie miasta		
			Amerykańska telewizja			Zeszyt na zapiski			Deseń	
Wrzask	Kryjówka lisa			4	Tenisówki			Ufność pokładana w Bogu	5	

Tytuł powieści Terry'ego Pratchetta:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Stronę przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

TU NAS ZNAJDZIESZ

W PONIEDZIAŁKI, ŚRODY I PIĄTKI

DARMOWA GAZETA „ŁÓDŹ.PL“ JEST DOSTĘPNA W MIEJSCACH:

- **Każda miejska biblioteka**
  - Sprawdź adresy na WWW.BIBLIOTEKA.LODZ.PL
- **Wszystkie miejskie przychodnie**
- **Delegatury Urzędu Miasta Łodzi**
Zachodnia 47, Politechniki 32, Krzemieniecka 2, Piotrkowska 153, Piłsudskiego 100
- **Manufaktura**
  - przy punkcie informacji oraz wejściu do strefy Qulinarium (restauracje)
- **Poleski Ośrodek Sztuki** Bratysławska 6a
- **Ośrodek Kultury Górna** Siedlecka 1
- **Aquapark Fala** Aleja Unii Lubelskiej 4
- **Widzewskie Domy Kultury:**
  - Dom Kultury „502”, A. Sacharowa 18
  - Dom Kultury „Ariadna”, Niciarniana 1/3
  - Dom Kultury „Widok”, J. Piłsudskiego 133
- **Bałucki Ośrodek Kultury** Limanowskiego 166
- **Galeria Handlowa „Jagienka”** Jagienki 34
- **Rynek Bałucki**
- **Rynek Maratońska**
- **Rynek Pionier** gen. Dąbrowskiego 91c
- **Rynek** Przybyszewskiego 147
- **Rynek** Wielkopolska
- **Zielony Rynek (Barlicki)**
- **Ryneczek przy Mochnackiego**
- **Kwadraciak** Inowrocławska/Żubardzka
- **Pod zegarem** Inowrocławska/Wielkopolska
- **Ogród Botaniczny** Krzemieniecka 36/38
- **Palmiarnia** Piłsudskiego 61
- **Łódzka Organizacja Turystyczna** Piotrkowska 28
- **Centrum Obsługi Karty Łodzianina** Piotrkowska 87
- **Łódzkie Centrum Kontakt z Mieszkańcami** Piotrkowska 110
- **Hotel „Bedrooms”** Piotrkowska 64
- **Cukiernia Dybalski:** Piotrkowska 56, Piotrkowska 102A, CH Central, Jaracza 5, pl. Wolności 9, Tatrzańska 42/44, Ciołkowskiego 9, Nastrojowa 8, Armii Krajowej 36, Szpital im. Barlickiego, Rojna Rynek Malus, Zgierz (Długa 69, Czarna 3/9)
- **Sklep GAMA** Perla, Osiedle im. J. Montwiłła-Mireckiego
- **Pasaż Handlowy Oranżada** Wujaka 7
przy sklepie **Rossmann** Pojezierska 2/6
- **Smocza 1h** (naprzeciw **Biedronki**)
- **Chryzantem 8**
- **Carrefour** Zarzewska
- 11 Listopada 39A przy **poczcie**
- **Falista 162 Sklep Spożywczy**
- **Piaseczna róg Motylowej**
- **Zgierska 240**

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

SKRZYNKI Z DARMOWĄ GAZETĄ

FOT. ŁÓDŹ.PL

Złap za uchwyt, odchyl klapę i weź gazetę „Łódź.pl”

Na łódzkich ulicach pojawiły się wysokie, czerwone skrzynki.

Jest ich 45 i stoją na najczęściej uczęszczanych przystankach tramwajowych i autobusowych. To są dystrybutory z naszą gazetą „Łódź.pl”. W środku znajdziecie najnowsze wydania gazety, zupełnie za darmo. Aby wyjąć egzemplarz „Łódź.pl” ze skrzynki, wystarczy złapać uchwyt, odchylić klapę i zabrać jeden z numerów. Pojemniki są codziennie rano uzupełniane o nowe egzemplarze, a jeśli zdarzy się, że są puste, oznacza to, że nakład naszej gazety już się wyczerpał. RD

UWAGA

Gazetę znajdziesz w autobusach i tramwajach MPK na głównych liniach

SIATKARSKIE DERBY ŁODZI

TO HISTORIA DŁUŻSZA NIŻ SIĘ WYDAJE

Wielkimi krokami zbliżają się siatkarskie derby Łodzi. Pojedyńki między ŁKS i Budowlanymi Łódź zyskały już renomę w całej Polsce. Zawodom towarzyszą ogromne emocje, a kibice w hali przy al. Unii, gdzie gospodarzami są obie drużyny, tworzą niesamowitą atmosferę. Wysoki jest też poziom sportowy – pojedynki między klubami w 2019 roku decydowały przecież o Mistrzostwie Polski. Kolejne, piątkowe spotkanie będzie już 14. starciem obu drużyn w najwyższej klasie rozgrywkowej. Historia siatkarskich derbów miasta nie zaczęła się jednak w 2016 roku, kiedy ŁKS awansował do Ekstraklasy. Sięga lat 60!

z walczącym o medale konkurentem 3:1 – wspomina dziennikarz sportowy Wojciech Filipiak.

Wielki Start Łódź

W latach 60. na polskich parkietach nie dominował ani ŁKS, ani Budowlani. Najlepszym łódzkim klubem był Start Łódź. Udowodnił to w 1968 roku, zdobywając pierwsze mistrzostwo kraju. I to właśnie od tego czasu zaczyna się również historia derbowych pojedynków. W 1968 r. siatkarki ŁKS po raz pierwszy awansowały do 1. ligi (wówczas najwyższej klasy rozgrywkowej). Dominacja Startu była jednak bezdyskusyjna.

– Na początku ŁKS nie był liczącą się drużyną. Z ligi spadał i się do niej dostawał. Ze Startem z reguły przegrywał. Jednak był taki mecz w 1972 roku, kiedy to ŁKS wygrał nieoczekiwanie

Drużyna z Chojen

W latach 70. łódzkie derby były rozgrywane nie pomiędzy dwiema, a trzema drużynami. Znakomity zespół powstała na Chojnach.

– W 1976 r. mistrzem Polski był ChKS, który wygrywał i ze Startem, i ŁKS – podkreśla red. Filipiak. Niestety jednak drużyna ChKS nie opierała się na lokalnych zawodniczkach. Zarówno klub z Chojen, jak i Start prowadzili bardzo „ofensywną politykę transferową”, ściągając do Łodzi zawodniczki z całej Polski. Te często wiązały się z miastem na długie lata, ale siatkarki z Łodzi grały głównie w ŁKS.

INFO

Bardzo ciekawe, a zarazem egzotyczne siatkarskie derby Łodzi zostały rozegrane w 2010 roku. Wówczas to świeżo reaktywowany ŁKS zmierzył się w III lidze ze swoim najstarszym rywalem, czyli Startem Łódź. Spotkanie na najniższym szczeblu rozgrywek było pierwszym pojedynkiem obu drużyn po kilkudziesięciu latach. Górą był ŁKS, który pokonał SKS Start Łódź dwa razy 0:3 (10:25, 16:25, 13:25) i 3:0 (25:20, 25:22, 25:13).

Era ŁKS

Lata 80. bez wątplenia należały do białoczerwono-białych. W 1982 r. ŁKS zdobył pierwszy medal, a rok później pierwsze mistrzostwo Polski.

– Wtedy to ŁKS był górą w pojedynkach derbowych. Start już był słabszy, a spotkania drużyn z Łodzi przestały budzić większe emocje – mówi Wojciech Filipiak. Emocje z łódzkich parkietów zniknęły zresztą na dłużej, bo siatkówka żeńska w mieście zaczęła przeżywać kryzys. Zaczął się okres prawie 30 lat bez ani jednego medalu dla Łodzi, a w latach 90. łódzkie drużyny w ogóle zniknęły z ekstraklasowych parkietów.

Nowa era

Nowożytna historia derbów zaczyna się w 2016 roku od awansu ŁKS do Ekstraklasy (wówczas Plus Ligi). Na najwyższym poziomie grały już siatkarki Budowlanych. – Co ciekawe Budowlani, tworząc nowy zespół w 2006 roku, przejęli miejsce Startu w III lidze. Więc w jakimś sensie obecne derby są kontynuacją wielkich starć z lat 60. i 70. – uważa

Siatkarskie derby Łodzi to od lat mecze na najwyższym poziomie!

Wojciech Filipiak. Historia jednak pisze się na nowo. Do tej pory w 14 ligowych meczach górą są siatkarki Budowlanych, które mają na koncie 7 zwycięstw. Sześć jest po stronie ŁKS. Budowlane wygrały również zawody w finale Pucharu Polski w 2018 roku. ŁKS może jednak poszczycić się najważniejszym zwycięstwem. Trzy razy ograł swojego lokalnego rywala w finale Mistrzostw Polski w 2019 roku. Jak będzie tym razem? Przekonamy się już w najbliższą niedzielę.

JB

FOT. ŁODZ.PL, ENVATO ELEMENTS, AP, NAC

ŁÓDZKA POGODYNKA

ŚRODA

8°C

Imieniny obchodzą:
Grzegorz, Salomea,
Waleria, Dionizy,
Elżbieta, Hugo

CZWARTEK

7°C

Imieniny obchodzą:
Klaudyna, Roman,
Anieli, Gabriela,
Janusz, Karolina

17.11

18.11

MIASTO RODZINNE

Motyw „łódzkiego Pegaza” z lecznicy weterynaryjnej musimy zakończyć życzeniem poety skierowanym do naszego miasta, które raczej zostało spełnione, bo odnowiony rumak nadal stoi dumnie nad ulicą Kopernika...

ŁÓDZIANIZMY

DOM POD ATLASAMI (2)

Mamy w Łodzi jeszcze jeden obiekt znany jako Dom pod Atlasami, a chodzi o kamienicę, a właściwie obiekt pałacowy przy ul. Piotrkowskiej 53, wybudowany przez Hermana Konstadta, znanego łódzkiego przemysłowca i filantropa w 1885 r.

Autorem projektu był Juliusz Adolf Jung. Po wystawieniu kamienicy została ona określona jako najpiękniejsza wówczas w Łodzi, a miały w niej swoje siedziby oraz składy renomowane przedsiębiorstwa. Od 1918 r. mieściła się tu siedziba Związku Zawodowego Urzędników Miejskich w Łodzi.

Pałac Konstadta posiada dekoracyjne formy neorenesansu francuskiego, a charakterystycznym elementem jest wykusz nad bramą, który dźwigają dwaj Atlanci. Na wyższych kondygnacjach umieszczono kariatydy, natomiast całość nakrywa wysoki dach z mansardami i żeliwną balustradą. Elewację zdobią pilastry, gzymsy i fryzy z ornamentem roślinnym.

agr

Do Prześwietnego Magistratu Miasta Bagdadu, czyli Łodzi... [..]
...Niżej podpisany Tamtejszy Uczeń, pętał, mikrus, Znany obibok i drapichrust, Zawalidroga i lachmytek. Ma zaszczyt prosić, żeby ona Cudowną szkapę uskrzydloną Uznało Miasto za zabytek. Niech zawsze ma swój obrok gwiezdny, Kastalską wodę z rzeki Łódki, A jeszcze lepiej wiadro wódki; Niechaj ogląda ją przyjezdny Kiedy do Łodzi się wybierze (Trzy gwiazdki z nieba w Baedekerze).

Fragment poematu „Kwiaty polskie”

JAK BRUS NIE ZOSTAŁ MIASTEM...

ŁÓDZKIE GAWĘDY

Od początku XVI w. pojawiają się wzmianki o ulicy Kościelnej, co wskazuje, Ciekawą genezę i koleje losu ma ta osada, gdy w ramach ożywionej działalności osadniczej w dobrach pabianickich kapituła krakowska założyła w połowie XVI w. miasto... Brus, które miało nawet konkurować z Łodzią!

Akcja jednak nie powiodła się i już w 1606 r. Brus figuruje jako wieś posiadająca folwark, a jako ośrodek

miejski odnotowany jest jedynie w wizytacjach dóbr biskupów krakowskich z 1542 i 1550 r., a później nazwany jest już tylko wolną wsią, czyli nowo założoną. Kapituła oświadczyła, iż w dobrach pabianickich wystarczą dwa miasta, tj. Pabianice i Rzgów, a w Brusie należy zorganizować wyłącznie folwark i do XVII w. występuje on w tym charakterze.

W 1616 roku działał tam jeszcze młyn wodny, ale w XVIII w. zniszczenia i upadek wsi były tak znaczne, że zostały tam ledwie 4 chałupy. Samo-

dzielną gminę Brus utworzono w 1867 r. jako jedną z 20 w powiecie łódzkim i tak było do 1918 r.

W 1925 r. przyłączono do niej część gminy Rszew, a z gromady Rąbień - Stare Rokicie, Leonów, Srebrną i Niesięcin, a do 1939 r. także Złotno, Smulsko, Retkinię, Cyganek i Hutę Jagodnicę. Gmina w takim kształcie przetrwała do 1940 r., kiedy okupacyjne władze niemieckie włączyły gm. Brus do Łodzi (Litzmannstadt), nadając pierwsze stałe nazwy wielu bezimiennym dotąd, a zamieszkałym uliczkom. agr

KRYMINAŁKI ZNAD ŁÓDKI

TAJEMNICZY PRZYBYSZ

Wiosną 1936 r. prasa w Łodzi emocjonowała czytelników pojawieniem się w naszym mieście czarnoskórego, młodego mężczyzny o nazwisku Noma Dioge. Nie byłoby może w tym nic nadzwyczajnego, gdyby nie fakt, że nikt nie wiedział, skąd się wziął ów przybysz, ponieważ nie miał żadnych dokumentów, które były niezbędne do zameldowania. Łódź żyła tą historią, a Noma stał się popularny, gdyż pracował na ulicach jako roznosiciel ulotek reklamowych, a dorywczo pełnił także funkcję portiera w kilku łódzkich kinoteatrach.

Pan Dioge został wezwany do Starostwa Grodzkiego dla wyjaśnienia sprawy, ale on sam nie chciał powiedzieć, skąd przybył i w jaki sposób się u nas znalazł. Twierdził, że jest obywatelem angielskim, chociaż podobno urodził się w Dakarze, czyli w kolonii francuskiej. Konsulat brytyjski nie potwierdził jego obywatelstwa. Po żmudnych rozmowach udało się ustalić, że prawdopodobnie Noma przyplłynął do Gdyni jako palacz na jakimś transportowcu, następnie pracował w Warszawie, obnosząc reklamowe transparenty, a stamtąd z cyrkiem w roli egzotycznego portiera trafił do Pabianic. W Łodzi miał natomiast poznać pewną kobietę, która ponoć zgodziła się za niego wyjść. Po przesłuchaniu 22-letka władze grodzkie nadal pozostawały w niewiedzy, skąd dokładnie pochodzi i jak trafił do Łodzi ciemnoskóry przybysz. Nadal nie wiadomo było, jakie miał obywatelstwo ani na jakim statku przybył do Polski. Pan Dioge, zasłaniając się nie pamięcią oraz trudnościami językowymi, opuścił starostwo nie mniej tajemniczy niż przed rozmową z urzędnikami.

„Na razie w dalszym ciągu rozdaje ulotki i spotyka się ze swoją białą narzeczoną...” - skwitował sprawę reporter łódzkiej gazety. agr

ŁÓDŹ.pl
DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

Kolejne wydanie w piątek
19 listopada

GALERIA ŁÓDZKICH MURALI

Mural autorstwa ROA (Belgia) na ścianie kamienicy przy Nowomiejskiej 5

KARTKA Z KALENDARZA

18 listopada 1914 r. o świcie zaczął się ostrzał miasta armatami. Od 19 listopada Łódź była odcięta przez walki, a 21-23 listopada działania wojenne rozgrywały się niemal na jej przedmieściach, w okolicach Chojen i Rzgowa. Po trzech tygodniach krwawych walk w rejonie Łodzi Niemcy odnieśli zwycięstwo, a wojska rosyjskie wycofały się. Kanonada trwała dzień i noc, nad Łodzią pojawiły się samoloty niemieckie. Największe piekło przeżyli łodzianie w nocy 21 listopada, gdy zaczęto z ciężkich armat ostrzeliwać miasto.

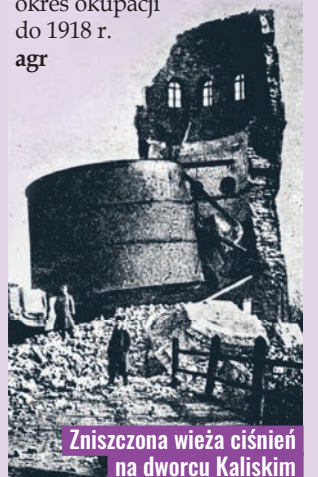
Pierwsze pociski spadły na Bałuty. Ludność w panice przenosiła się do Śródmieścia. Widzew, Zarzew, Wiskitno, Dąbrowa otacza-

OPERACJA ŁÓDZKA

ły lony pożarów, a miasto zamieniło się w olbrzymi szpital. Wszystkie większe gmachy publiczne zajęte były przez rannych, których liczbę oceniano na 35 tysięcy. Po tygodniu kanonada ucichła. Ogółem zniszczono lub uszkodzono około 300 nieruchomości, przede wszystkim na Starym Mieście, Bałutach, Dąbrowie, Radogoszczu, Zarzewie i Żubardziu oraz w Rudzie Pabianickiej, a także kilkanaście domów w Śródmieściu. Śmierć poniosło 155 osób, a setka była rannych. Po kilku dniach spokoju, nagle, rankiem 30 listopada wstrząsnęły miastem potężne detonacje. Pociski zaczęły spadać w samym centrum, zwłaszcza w pobliżu dworca Fabrycznego. Runął m.in.

most kolejowy nad ulicą Widzewską (Kilińskiego), a 5 grudnia wojska rosyjskie rozpoczęły ewakuację. Następnego dnia po południu Niemcy zajęli miasto. Rozpoczął się czteroletni okres okupacji do 1918 r.

agr

Zniszczona wieża ciśnieniowa na dworcu Kaliskim

SAMOOBRONA I SZTUKI WALKI

W MIEJSKIM OŚRODKU SPORTU I REKREACJI W ŁODZI

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łodzi od wielu lat oferuje bezpłatne zajęcia dla młodzieży i osób dorosłych z wielu aktywności sportowych. Dogodne lokalizacje obiektów sportowych oraz wykwalifikowana kadra instruktorów sprawia, że wszystkie zajęcia cieszą się dużą popularnością.

W ostatnim czasie łodzianie chętnie uczestniczą w zajęciach z samoobrony oraz sztuk walki.

Starania, by proponowane aktywności były atrakcyjne i ogólnodostępne dla wszystkich zainteresowanych są na tyle skuteczne, iż pomimo obostrzeń spowodowanych pandemią, w zajęciach bierze udział blisko 2000 osób miesięcznie w różnym wieku, zarówno kobiet i mężczyzn. Ostatnio wiele osób uczestniczy w zajęciach z samoobrony oraz sztuk walki.

JAKIE RODZAJE SZTUK WALKI MOŻEMY TRENOWAĆ W MIEJSKIM OŚRODKU SPORTU I REKREACJI W ŁODZI?

VING TSUN KUNG FU

Ving Tsun Kung fu to system walki wręcz, spopularyzowany przez Wielkiego Mistrza Yip Mana, a także jego ucznia Bruce'a Lee. Według legend został opracowany przez kobietę, mniszkę z klasztoru Shaolin. Opiera się zatem na elastyczności i spryście, a mniej na sile fizycznej. Mogą go z powodzeniem trenować osoby z różnym poziomem ogólnej sprawności fizycznej.

SAMOOBRONA DLA WSZYSTKICH

Zajęcia samoobrony przeznaczone są dla osób, które w stosunkowo krótkim czasie chcą poznać podstawowe techniki i założenia samoobrony. Z wielu systemów walki zostały wybrane najskuteczniejsze techniki. Techniki są dobierane pod kątem warunków fizycznych uczestników i ich preferencji ruchowych.

SAMOOBRONA DLA KOBIET

Treningi samoobrony przeznaczone są dla Pań, które chcą zwiększyć swoje szanse w przypadku napaści. Na zajęciach poznają także zasady zachowania, które mogą pomóc w uniknięciu ataku. Dodatkowo spotkania z Policjantami z Komendy Miejskiej Policji w Łodzi zapoznają Panie z prawnymi aspektami dotyczącymi różnych aspektów samoobrony.

GIMNASTYKA W WODZIE Z ELEMENTAMI SZTUK WALKI

Jest to absolutna nowość i unikalny projekt, ponieważ jesteśmy pierwszym Ośrodkiem w kraju, który realizuje taką aktywność sportową.

WIĘCEJ INFORMACJI

POD NR. TEL 536-777-610

WWW.MOSIR.LODZ.PL

FACEBOOK.COM/MOSIRLODZ

